

Utenriks og innenriks kan ikke skilles

Taler

Jonas Gahr Støre

Dato

20 april 2007

Sted

Oslo

Omstendigheter

Arbeiderpartiets landsmøte

1 Kjære Landsmøte - kjære partifeller!

Siden jeg ble Utenriksminister har jeg opplevd mye for første gang. Nå gjør jeg det en gang til, og dette har jeg gledet meg til - å stå på talerstolen på et

5 Landsmøte i Arbeiderpartiet.

Og da vil jeg først få si et stort takk til hele partiet for den støtten jeg har fått. Det er en veldig motivasjon for meg - og oss - Raymond og Gry og Liv Monica fra Senterpartiet, når vi dag for dag kan levere løftene fra Soria Moria!

10

Vi er godt på vei, alt er igangsatt, mye er levert - og mer kommer.

Hvilepausen er over - det er igjen lov til å ha ambisjoner i utenrikspolitikken!

15 Jeg har ønsket å reise like mye rundt i landet som ut i verden siden oktober 2005. Ett hovedinntrykk står igjen - og det er alle båndene mellom utenriks- og innenrikspolitikk.

20 For det finnes ikke lenger noe skarpt skille. Som en dame sa til meg under husbesøk på Holmlia i forrige uke: Når det er flom i Somalia når bølgene helt til Holmlia.

Skal vi gjøre noe med sexkjøp og menneskehandel, går det en ubrutt rekke av utfordringer fra det norske gatehjørnet til en hjemplass et sted langt der ute i

25 verden.

Skal Helga ta knekken på det ulovlige fisket i Barentshavet må vi ha fokus på de

30 store fiskebankene i nord via trålere og transportskip helt til de europeiske havnene.

Skal vi vinne kampen mot heroinen på Oslos gater må vi lykkes i Afghanistan.

35 Skal vi stå opp for arbeidstakeres rettigheter her hjemme, må parti og fagbevegelse trekke linjene til retten til anstendig arbeid der ute.

Skal vi lykkes i kampen mot fattigdom kan vi ikke si enten utvikling eller handel - vi må utvikling og handel - og det får betydning her hjemme. Det er godt beskrevet i uttalelsen her til landsmøtet. Vi har hatt glede av handel med andre land gjennom århundreder. Nå må de fattige landene få samme muligheter.

40 I går viste Jens hvordan det samme gjelder klima; vi må få til kutt her hjemme, men vi må også stille opp der ute, med teknologi og økonomisk støtte i fattige land. Gros rapport for 20 år siden handlet ikke bare om miljø. Den handlet også om utvikling. De to kan ikke skilles.

Rundt om i landet og i partiet spør folk: Hvordan påvirkes vi av globaliseringen - av at verden blir mindre og nesten alt henger sammen med alt? Hvordan går vi fram for å virkeliggjøre en drøm om solidaritet og rettferdighet, fred, sikkerhet og menneskerettigheter, klima og miljø- hjemme og ute?

55 Dette er spørsmål vi nå stiller gjennom et stort prosjekt i Utenriksdepartementet om norske interesser i en globalisert verden. Vi ønsker et ordskifte i hele landet. Og her håper jeg partiet vil la sin stemme høre - i alle ledd.

For partivenner, dette må være Arbeiderpartiets budskap: - Vi kan gjør noe med verden, vi kan gjøre den bedre, vi kan gjøre den tryggere - vi - som lever i landet på toppen av FNs utviklingsliste - vi kan gjøre en forskjell for andre mennesker. Vårt fellesskap kan nå ut til andre fellesskap.

60 Derfor hører det internasjonale perspektivet hjemme også i en lokalvalgkamp.

Vi kan ikke hindre at havet stiger over brygga i Bergen uten en ambisiøs klimapolitikk. Når vi møter Frp til valgkamp i Bergen kan vi jo høre med dem, de som stemte mot Kyoto-avtalen og som bare nølende ser at mennesker har noe med klimaendringene å gjøre, hvordan skal vi hindre at havet stiger? Går det

an å si at klimaspørsmål ikke har noe i en lokalvalgkamp å gjøre?

70 Eller det større bildet - alle her vet at vi må ta ansvar for å de fattiges nød - fordi den krenker menneskeverdet, men også fordi den bringer utrygghet til våre lokalsamfunn. Merk da Frps visjon om å halvere alt det Norge gir i hjelp og samarbeid til de fattigste. Slutt på all stat-til-stat bistand. Milliardkutt til FN. Milliardkutt til Afrika. Slutt på freds- og forsoningsarbeidet.

75

Er det et slikt ansikt vi vil vise? Er det dette vi kan stå for - som kommune eller nasjon? Svaret er nei. Vi skal ha velgernes ja - ja til en annen og større visjon - om solidaritet og medansvar.

80 For at dette budskapet skal bære, må vi vise at det nytter. Vi må vise unge mennesker at engasjement som leder til politisk handling kan ende opp med et resultat som betyr noe for andre mennesker.

Og da bruker jeg følgende eksempel:

85

Da Jens dannet regjering i mars 2000 var Anniken leder i AUF. Blant hennes krav til den nye statsministeren var at Norge måtte gå foran for å få på beina alliansen for å vaksinere alle verdens barn - alliansen Gro hadde tatt initiativ til i WHO.

90

Vi som så Jens i de dagene så at han tente på tre plugger: Som far så han at alle barn måtte ha retten til beskyttelsen fra vaksiner, akkurat som våre egne unger. Som økonom så han at dette var noe av det mest fornuftige man kunne investere i. Og som politiker så han at han kunne gjøre noe med det.

95

Norge gikk i front. Vi økte bevilgningene. Tok tak i vaksinealliansens styrende organer. Trakk med andre. Mobiliserte norske fagmiljøer. Og nå - 7 år etter ser vi resultater. 150 millioner ekstra barn ekstra er vaksinert. 2,3 millioner ekstra liv er reddet. Tenk på de tallene, prøv å se for dere barneansiktene. Nå går Norge videre for å gi et avgjørende bidrag til å nå tusenårsmål fire og fem - om å halvere barne- og mødre-dødeligheten.

100

Det er litt av en historie!

105 Poenget i min historie er hvordan det hele begynte - om en ikke hvilken som

helst leder i et ikke hvilket som helst ungdomsparti i et ikke hvilket som helst land - som brukte politikken som virkemiddel, som satt seg et mål og som fikk andre med!

110

Som ved sist valg i 2005 - da gikk Gry og Martin og AUF inn for at Norge måtte gå i front for å fylle opp FNs nødhjelpsfond som Jan Egeland hadde stablet på beina. Vi har øket bevilgningene fra 100 til 350 millioner. Nå kan flere få hjelp raskere.

115

Politikk nytter. Vi kan og skal gjøre en forskjell, også i kampen mot fattigdom.

Alle skal med - må også gjelde i retten til utvikling, til helse, utdanning, demokrati og handel. Det gjelder vårt ansvar om å nå 1 % av

120

bruttonasjonalproduktet til utvikling.

Å få andre med - det er ambisjonen når Norge nå har dratt i gang et nytt partnerskap for å få til et internasjonalt forbud mot klasevåpen. Engasjementet er stort, ikke minst har Norsk Folkehjelp fortalt oss hvorfor vi må handle.

125

Vi hadde regnet med rundt 20 land på det første møtet i Oslo i februar. Det kom rundt 50. Visjonen er klar: Det var mulig å få til et mineforbud som over 150 land har sluttet seg til. Nå skal vi klare det samme med klasebombene!

130

Det gjelder her som ellers - enten det er i arbeidet for Nordområdene som Hill Marta har jobbet og redegjort for - eller i arbeidet for internasjonal solidaritet: Norges vei for å ta vare på våre interesser går gjennom samarbeid med andre, gjennom å være våre venners venn, gjennom å arbeide for en internasjonal rettsorden - og ved å ha mot til å stå opp for verdier og for valg vi mener er

135

riktig.

Det siste gjorde vi 17. mars. Da normaliserte vi våre politiske forbindelser med den palestinske regjeringen. Tiden var inne for å komme palestinerne i møte. Tiden var inne for å tenke selv.

140

Palestinerne har maktet å forsone bitre motsetninger. Vi skal være klar over hvor mye det har kostet, hvor skjørt det er. På viktige områder har de kommet det internasjonale samfunnet i møte. Den nye regjeringen respekterer avtaler som PLO har inngått - som Oslo avtalen og den gjensidige anerkjennelsen mellom

PLO og Israel og valget av politikk fremfor vold.

Jeg gjentar - på avgjørende områder har de kommet oss i møte. Ikke ord for ord og ikke 100 prosent, men når ble verden slik? Det handler om å gripe en
150 mulighet og vi har valgt å gjøre nettopp det.

Det er det politikk må handle om - å gripe muligheter. Nå kan vi engasjere den palestinske regjeringen, ha forventninger og på en helt annen måte stille krav.

155 Vi har ikke endret syn på Hamas, vi er dypt kritiske til deres charter. Men Hamas-regjeringen er historie. Nå er det en samlingsregjering med egen plattform. En regjering president Abbas stiller seg bak.

Skal vi vende den ryggen? Skal vi splitte det de har samlet? Vi skal ikke det - vi
160 gjør ikke det.

Skal det bli utsikt til fred i Midt Østen må konflikten mellom palestinere og israelere løses. Okkupasjonen må opphøre. Muren må rives. Palestina må bli egen stat.
165

Og Israel må få leve i sikkerhet, fri for terrortrusselen og i fred med sine naboer. Skal Israel bevege seg må de oppleve at en slik fremtid er mulig.

Norge skal gi bidrag der vi kan. Vi er venn av Israel. Og vi er venn av
170 palestinerne.

Jeg tror ikke det kan bli noen fredelig vei om den rike verden stenger av palestinerne der 2/3 av befolkningen nå lever i fattigdom. Der nøden, sinnet, frustrasjonen og håpløsheten vokser. Min bekymring er at det som er farlig kan
175 bli enda farligere om palestinerne opplever at uansett hva de gjør så er det aldri nok.

Noen har en annen bekymring: - Vi er urolige fordi Norge står alene, sier de. Og Siv Jensen, hun sier det samme. I tillegg er hun "deeply shocked", nå som før.
180

Til alt dette kunne jeg være fristet til å si at noen ganger kan man koste på seg å stå alene. Eller at noen ganger er fornuften en ensom ting.

185 Men det sier jeg ikke. Fordi vi står ikke alene.

Se på bildet: Nå reiser politikere utenfra og inn i palestinske områder til møte med palestinske ledere. Nå reiser palestinske ministre ut til land i Europa og USA. På tirsdag møtte den palestinske finansministeren den amerikanske
190 utenriksministeren.

Ikke noe av dette før 17. mars. Og jeg tror at våre kontakter, vårt klare standpunkt fra første dag om at tiden nå er inne for politikk har bidratt til denne utviklingen. Men det er langt igjen.

195

Kjære partifeller,

Midt-Østen er farlig, har alltid vært farlig, men er særlig farlig nå. De ulike konfliktene henger tettere sammen i en rekke fra Kabul til Khartoum - via
200 katastrofen i Irak.

Det trengs stemmer for politiske løsninger av hver enkelte konflikt. Og det
205 trengs skritt mot en regional konferanse, slik blant annet Thorbjørn har skrevet mye og klokt om.

Det trengs krefter til å engasjere partene til diplomati og forhandlinger.

210 Det trengs krefter til å engasjere stater, men også grupper - sosiale og religiøse.

Det trengs mot til å trekke slike grupper inn i politikken og ut av ekstremismen.

I vår verden trengs det stemmer for dialog. Evne, vilje og mot til dialog er den
215 store utfordringen i vårt århundre. Dialog er ikke tegn på svakhet. Det er tegn på styrke. Se på Nelson Mandela. Han kunne valgt voldens vei, men han valgte dialog og vant alt.

Se på Yitzak Rabin. Han betalte den høyeste prisen for forsøket på skape fred, sitt eget liv. Og vi husker hans ord da han trykket Yasser Arafats hånd: Du
220 slutter ikke fred med dine venner, men med dine fiender.

225 Med et tastetrykk kan vi laste ned kunnskap i vår verden. Men vi kan ikke laste
ned forståelse. Den kan bare mennesker bygge sammen. Da er ikke isolasjon og
boikott veien å gå.

Igjen går linjene mellom utenriks og innenriks. Vår største utfordring er å bygge
et større norsk vi der alle som bor her blir en del av fellesskapet. Det må være
230 blant sosialdemokratiets store oppgaver i vår tid.

Visjonen om en bedre verden må høre med i alt vårt arbeid. Også når vi går til
verket for å vinne høstens valg.

235

Kilde

www.dna.no

Emner

Innenriks, Landsmøtetale, Partipolitikk, Utenrikspolitikk

240

URI

<https://www.virksommeord.no/tale/utenriks-og-innenriks-kan-ikke-skilles>

245

250

255

260